

TALHA APAK

Yeminli Mali Müşavir (YMM)
talha.apak@paradergi.com.tr

Reel sektördeki finansal sıkıntılar nedeniyle, KDV iadesi tekrar hükümetin gündemine geldi. İadenin hızlandırılması ve bunun teminat olarak kullanılması gibi düzenlemeler yolda. Ancak, uygulama o kadar kolay olmayacak gibi...

KDV iadesi gerçeği

2018 yılı başlarında, devreden KDV'nin iadesine yönelik hazırlanan tasarı çok tartışılmış ve ses getirmişti ancak, Meclis görüşmeleri sırasında bütçe sorunu nedeniyle son anda tasarıdan çıkarılmıştı. Biz de Para Dergisi'nin 2018/11 sayısında konuyu "Devreden KDV gerçeği" olarak detaylı yazmıştık. Devreden KDV'nin iadesinin o kadar da kolay olamayacağını bilen hükümet, bu defa iadesi gereken KDV'nin iadesinin hızlandırılmasını ve buna bağlı olarak teminat olarak da kullanılması için çalışmalar başlattı.

KDV mevzuatımıza göre, iade hakkı doğuran işlemler dışında indirim yoluyla giderilemeyen KDV'ler mükellefe iade edilemez ve sonraki döneme devreder. Yıllardır sorun olan ve önemli boyutlara ulaşan, firmalar üzerinde ciddi yük olarak duran, devletten alacak olarak gözüken "Devreden KDV"nin telifisi (iade, mahsup veya gider yazma) yönünde çözüm veya beklentiler reel piyasanın gündeminde.

Kamu ve özel sektörün, maliyeden alacaklı olduğu, iade dahil devreden KDV tutarının 180 milyar TL'ye ulaştığı söyleniyor. Tutarı her geçen gün artan devreden KDV, toplam bir vergilendirme döneminde indirilecek KDV toplamı, mükellefin vergiye tabi işlemleri dolayısıyla hesaplanan KDV toplamından fazla olduğu takdirde, aradaki farkın sonraki dönemlere devredilmesi ve iade edilmemesidir. İşletmelerde ciddi finansman sorunu oluşmasına neden olan devreden KDV'nin birikmesinin bazı önemli nedenleri şunlardır...

- Mükellefin alışlarının satışlarından fazla olması, devamlı stoklu çalışılması,
- Yatırım yapılması ve üretim ile satış süreci arasında uzun süreler olması,
- İndirimli orana tabi veya istisna kapsamında mal satılması,
- Zararına mal veya hizmet satılması,
- Kayıt dışı mal veya hizmet satılması,
- Sahte belge kullanımı,

Devreden KDV'nin bir kısmı, çeşitli nedenlerle iadeye dönüşüyor, kalan yüksek kısmı ise sonraki dönemlere devredilerek idareden alacaklı olarak devam ediyor.

İADE KDV SÜRECİ

İşletmelerde ciddi finansman sorunu oluşmasına neden olan iadesi gereken KDV'nin oluşumu, mevzuatı ve uygulaması

çerçevesinde bazı önemli olanları aşağıdaki gibi sıralanabilir...

- İstisna kapsamında KDV'siz mal veya hizmet ihracı sonucu devreden KDV'nin iadesi,
- Çeşitli istisnalar kapsamında yurtiçine KDV'siz mal veya hizmet teslimi sonucu KDV'nin iadesi,
- İndirimli orana tabi mal teslimleri sonucu devreden KDV'nin iadesi.

KDV uygulamasında en önemli hususun başında KDV iade sistemi geliyor. KDV iadesinde sorunlar, tartışmalar ve beklentiler her zaman gündem oldu. Ancak, bugüne kadar beklentilere cevap verecek bir uygulama gerçekleşmedi.

Kural olarak iadesi gereken KDV, devreden KDV'nin içerisinde yer alan tutarın istisnalar nedeniyle "yüklenilen KDV" olarak hesaplanarak iadesi gereken KDV tutarı olarak beyan ediliyor. Evvela, iadesi gereken tutar devreden tutarı azaltıyor, ancak iadesin gerçekleşmesi veya mükellefin eline geçmesi süreci o kadar da kolay değil. Sonuçlanabilmesi için yeminli mali müşavir raporları ve idarenin çeşitli incelemelerinden sonra mükellefe iade edilebiliyor. Bu süreç, bazı ülke gerçeklerinden kaynaklı bir hayli uzayabiliyor veya sıkıntılı geçebiliyor.

TEMİNAT OLARAK KULLANILMASI

Özellikle, piyasalarda yaşanan finansal soruna çözüm olabilmesi ve reel piyasalara canlılık getirmesi açısından, başta iadesi gereken KDV sorunu olmak üzere devreden KDV artık çözüme kavuşturulmalı. Hükümetin, henüz taslağı bile ortada olmayan ve bu yıl için öngördüğü KDV iadelerinin yüzde 50'sinin 10 gün içerisinde nakden ödeneceği veya finansal kuruluşlara teminat olarak gösterilebileceği yönündeki beyanlatları bile şimdiden piyasaları heyecanlandırdı. Her isteyen, iadenin yüzde 50'sini 10 gün içerisinde alabilmesi veya teminat olarak kullanabilmesi uygulamasının o kadar da kolay olamayacağı öngörülüyor. Haklı olarak, mükellef için bir finansman yükü, idare için ise bütçe sorunu yanı sıra söz konusu KDV'nin Hazine'ye doğru intikal edip etmediği konusundaki tereddütlerin ortadan kalkması için ciddi bir alt/karşıt inceleme gerekiyor. Yakın zamanda devreden KDV'ye çözüm bulunması zor gözükse de, iadesi gereken KDV'lere ivedi bir çözüm bulunması piyasalara gerçek anlamda can suyu olacaktır.